

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvim Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

De electionis derogatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

episcopos suos diligere debent, & eorum
præceptis obedire, etiam si ipsi aliter (quod
absit) quæ debent, agant, nisi in fide errave-
rint. 2. q. 7. *Et c. nonne* 3. q. 8. vnde Aug. his ver-
bis vitur: si conculcetur ecclesia, ad cuius
confugiemus auxilium? ubi relinquemus
gloria nostrâ? *c. aliorum* 9. q. 3. non recalcitro,
quia extra eam gratia Dei, misericordia Dei
non est, si (quod absit) iniuste iudicat suffe-
ro, si iuste veniam peto, sed non apostato,
nec à petra recedo, *ca. in memoria*. *Et c. in do-*
minus 19. dist. ne ab ea collidar, & quo irem?
& ubi communicarem? *lo. 6. c. in fi* *Et c. audi-*
mus 24. q. 1. & ubi viuerem? *c. quemadmodum*
23. q. 7. & ubi saluaret? *cap. quicumque* 24. q. 1.
extra arcam diluuium est. *ca. quoniam* *ibid.*
extra hortum conclusum diuisio est. *cap. o-*
mnibus *ibidem*, sine tunica inconsutili alge-
sco frigore. *ca. sicut* 16. q. 7. membrum sum
putridum, si separer à corpore. *d. c. quemad-*
modum. extra domum agnum non come-
dam. *ca. quia* 24. q. 1. extra domini vineam vi-
num non bibam. *Dauid Psal. 59. Refert. Aluar.*
in d. tract. lib. 1. in fi. Ideo rex Franciæ, verus
ecclesiæ filius Papæ monitis parere voluit,
vt verus Rex obedientiæ passum nuncu-
pari possit.

De electionis derogatione.

Et cum ex electionib. a quæ in

Ex ipso
vni de
lectionibus
comple-
nenda.

T cum ex electionibus.)

Notandum est, quod à prin-
cipio ius eligendi erat, prout
est apud Deum, qui suo filio
domino nostro Iesu Christo facultatem
exercendi in mundo dedit, quam exercuit,
vt pater. *Luc. 6. c.* vocauit Iesus discipulos
suos, & elegit duodecim ex ipsis, quos &
apostolos nominauit. *Et in summa* 21. distin.
& aliis in non paucis locis, hanc demum
potestatem Christus Papæ, tanquam suo
vicario concessit. *c. 1. dist. 22.* quam ex humi-
litate diuus Petrus collegio apostolorum
& seniorum exercere permisit. *Act. 6. Et 15.*
c. Et alibi sepius. Vnde beatus Iacobus in ar-
chiepisc. Ierosolymitanum à sanctis Petro,
Iacobo & Ioanne electus extitit. *c. porro* 66.
dist. & post Iacobi obitum, Simon Canane-

us ex consensu omnium apostolorum et-
iam ecclesiæ Ierosolymitanæ præfectus
fuit. At mortuo Iuda (qui episcopus erat,
vt in *Psal. 108.* scribitur, Episcopatum eius
accipiat alter) apostoli, cum duos idoneos
haberent, dubitarentq; vtrum in locu Iu-
dæ proditoris sufficerent, tunc fors ceci-
dit super Matthiam. *Act. 1.*

Secundum tempus subsequens fuit, in *Quando à*
quò gens efferata cœpit excrescere, & cle- *clero &*
ricis nolle obedire, & per consequens ne- *populo ele-*
minem velle recipere, nisi ab ipsis appro- *ctio facta*
batus fuisset, quod longo tolerarunt tem- *fuit.*
pore summi pontifices, vt fides Christiana
augeretur, & per populum tueretur. Ideo
aliquoties per cleru & populu electio ce-
lebrata, & per vniuersâ turbâ extitit, saltè
de consensu populi electio à clero fiebat. *a*
plebs. *Et c. seq. 53. dist.* vnde Nicolaus Papæ
episcopos non esse consecrandos, nisi post
electione vel consensum cleri & populi. *ca.*
episcopos 63. dist. *ibi cleri plebsq; consensus requi-*
rat, ne plebs inuita episcopum nò opta-
tum contemnat, aut odiat. *c. fm. ibidem ca. in*
nomine 23. dist. quandoquidem ipsorum in-
terest habere bonum episcopum, sub quo
non patiantur famem, nec sitim. *Anch. in c.*
vin. si de parroch. Sed quia vulgus aliquando
ad acclamationem ignaros, sed populares
nulla ratione habita probitatis eligebat, ar-
gum. *glo. in l. de curionum. C. de pen.* Ideo hac
surpatione fuit priuata, & prohibita, ne
deinceps electioni interesset, vt sequitur.

Tertium tempus successit in quo reges *Ad reges*
& principes ecclesiæ grati fuerunt, & erga *principes*
illam benemeriti. Ideo Papa Carolo regi *quando e-*
Francorum & imperatori facultatem e- *lectio per-*
ligendi, summum pontificem permisit, *tinuit, &*
ac omnes archiepiscopos, & episcopos per *cur fuit*
suas prouincias ab eodẽ inuestituram ac- *reprobata.*
cipere diffiniuit. *c. Adrianus. Et seq. 63. dist. ca.*
hinc est etiam 16. q. 1. Et idem privilegium
fuit concessum regi Hispaniæ. *cap. cum*
longi. 63. distin. repræsentabantur ergo ele-
ctiones clericorum principibus, vt illo-
rum autoritate roboratæ, nullus hæreti-
coru vel schismaticoru auderet contraire,
vt ipsi princeps tanquam deuotissimi fi-
lii in eum consentirent, quem sibi in
patre

partem eligi viderent, vt eis in omnibus suffragatores existerent. *ca. vota. §. si. 63. dist.* Deinde huic priuilegio renunciarunt principes. *c. ego Ludouicus. §. seq. 63. dist.* etiā imperatores modum suum ignorantes, non in numero consentientium, sed primi distribuentium, imō verius exterminantium esse voluerunt, frequenter etiam in hereticorum perfidiam prolapsi, catholice matris vnitatem ecclesie impugare conati sunt. Ideo sanctorum patrum statuta aduersus eos prodiderunt, vt semel electioni non inferrent, & quisquis eorum suffragio ecclesiam obtineret, anathematis vinculo innodaretur. *text. in cap. quia sancta. §. verum. 63. dist. Maleret. in tracta. de electio. fol. 54. Panorm. in cap. venerabilem. nu. 18. de elect.*

Et quia plurimas perturbationes in ecclesia oriri, imō ruinam sancte religionis cognouit Grego. Ideo in synodo generali hoc prohibitum exitit in hæc verba. Decernimus vt nullus clericorum inuestituras episcopatus, vel abbatie, vel ecclesie de manu imperatoris, vel regis, vel alicuius laice personæ, viri, vel foemina suscipiat: quod si præsumperit, recognoscat inuestituram illam apostolica autoritate irritam esse, & se vsque ad dignam satisfactionem excommunicatione subiicere. *c. quomam inuestituras. 16. q. 7. vt sequitur.*

Beneficia
à seculari-
bus non
accipiēda.

Quartum tempus aduenit, in quo electio omnino secularibus principibus fuit prohibita, fuitque statutum, vt quicumque electionem ecclesiastici ordinis tentauerit, anathema sit, donec obediat, & consentiat, quicquid ecclesia de electione & ordinatione propriè præfulis se velle monstrauerit. *c. 1. §. seq. 63. dist. nec valet consuetudo in contrarium. c. massana. de elect. imō recipientes beneficia à manibus seculariū principum sunt fures & latrones, cum sine titulo illa possideant: quia laicus illa non potest dare, his verbis vtitur Præpo. in cap. imperium. col. 2. 10. dist. allego rex. in c. dudum. 2. col. 1. de elect. & quia non intrat per ostium, vt in euangelio habetur. §. inc. relatum. de inreparato. §. Pano. in c. præterea. illo tit. nisi laici hoc habeant ex priuilegio, vt hic.*

Quintum tempus proximum fuit, in quo canonicis & religiosis simul concessæ sunt electiones episcopi & archiepiscopi. *c. sacrorum. 63. dist.* Quod si exclusis religiosis electio fieret, irrita habebatur. *ca. obuentibus. ibidem. §. Pan. in c. 1. de electio. & ad electionem adhuc archiepiscopi, ecclesie Viennensis vocari erant soliti religiosi S. Theodori, dum fiebant electiones ante ista concordata, fuit tamen postea separatim electio singulis concessa in eorum ecclesiis, quia melius cognoscebant singulis in suis ecclesiis viros iustos & sanctos, quæ extranei, ideo eos eligere poterant. *cap. in Genes. §. c. cum terra. acc. c. c. in ecclesia. §. ibi gl. de elect. postea consilium Basiliense approbavit, vt vna quæque ecclesia aut collegium, seu conuentus, sibi prælatum eligeret, vt in Pragna. sanct. patet. rubr. de elect. hinc dicit Bal. in l. quicumque. C. de bonis lib. quod episcopus non debet esse datiuus, sed electiuus, vt refert Bertra. in tracta. de episc. in 3. parte. lib. 1. in prin. veruntamen cuius canonici, & alii electores abutebantur, vt in hoc tit. dicitur, & propter abusum perditur priuilegium. c. vt priuilegia. de prinil. Ideo electionibus fuerunt priuati, vt hic patet. Nam dicitur auferetur sceptrum à vobis, & dabitur genti facienti fructum.**

Sextum tempus est horum concordatorum, in quo dantur nomina regi Francie de archiepiscopatus, & episcopatus, abbatibus & prioribus verè electiuis. prout in tit. seq. sancitum est, & reditum est ad tertium tempus supra eo. descriptum. Cauendum erit tamen ne per abusum aliquando reuoluet ad *c. ad exord. 35. dist.*

Ecclesiis cathedralibus & metropolitans ac monasteriis dicti regni à multis annis citra fiebant grandia animarum pericula, prouenirent, cum pleraque per abusum secularis potestatis, nonnullæ & verò præcedentibus illicitis & simoniacis f

a Cathedralibus & metropolitans.)
Quæ

Quæ sit cathedralis & metropolitana, dixi in §. i. infra. de colla. hic non repetam.

b Pericula.) Quod in genere explicat, postea sigillatim causas more boni oratoris recenset, prout est de sent. glo. in §. fin. in fin. de liber.

c Per abusum.) Tum dicitur fieri per secularis potestatis abusum, quando de consilio vel consensu laicorum electio celebratur. utpote cum electores requirunt consensum principis secularis super certa bona eligenda. c. cum terra. de electi. vel conuocant laicos, ut intersint electioni episcopi, vel alterius prælati, & eos recipiunt ad electionem. c. Massana. de electi. vel quia minus alicuius singularis personæ potentis quempiam eligunt. Collect. Inno. & alij. in c. quisquis. de electi. Et dicitur abusus contra rei naturam vsus. Bald. ibi. vnde tales sic electi per hunc secularis potestatis abusum efficiuntur intelligibiles ad alias dignitates, & adhuc ista electio est ipso iure nulla. c. quoniam. 16. q. 7. imò si recipiens dignitatem laico, postea eam impetraret à Papa non facta hac expressione, illam non posset obtinere, quia subreptitia est impetratio. Pan. in cap. præterea. 1. de iure patro. & d. c. quisquis. Ausp. decis. Tho. q. 433. de via. in directio electionum. in 1. parte. c. 10. adeò quod is qui investituram de manu laici recipit, nullatenus inter episcopos haberi debet. cap. sequi. deinceps. & c. constitutiones. 16. q. 7. quia hæc quippe electio est contra canonicam libertatem, ut d. c. quisquis. nec valet consuetudo quod electio de voluntate secularis potestatis vel laici fieri debeat. d. c. cum terra. de electi. nempe detraheretur substantiæ actus, qui postea non potest remanere. c. cum ad monasterium. de stat. reg. l. cum precario. ff. de preca. & gl. sing. in c. 2. de consue. in 6. Nam eligere est vnum ex pluribus assumere, quod nõ possent facere ij qui ad voluntatem alterius eligere haberent. Maleret. in tractat. de ele. fol. 47. vers. 5. principaliter que ro. & fol. 61. vide Roma. in sing. 286. vbi allegat ele. cum terra. & debet allegare ele. statutum. de ele. nisi propter seditionem vitandam concederetur laico, ut electioni interesset, ut alias regni Fran-

corum. c. hinc etiam. 15. q. 1. Cautela est, quando laici se violenter ingerunt electioni, & canonici non audent illos expellere, quod protestentur Ioan. And. Pano. & alij in ca. cum terra. de ele. vbi plus dicunt, quid si violentia esset magna, ita quod non auderent protestari, excusarentur sine protestatione, per no. in ca. veniens. 2. de sponsa. Cepola caute. 230. cum dubitatur. De alio tam horrendo secularis potestatis abusu tradit text. in clericis. de immunitate eccles. in 6. ibi. quilibet intruere potest.

d Nonnullæ.) Secundum periculū detentius cæteris. Nam humani generis redemptor omnes ementes & vendeates de templo eiiciens, cathedras vendentium columnas euerit, numulariorum pecunias effudit. Math. 21. nusquam reperitur (quod scia) dominum tanta seueritate, tam districta censura iustitiæ peccantes corripuisse, nõ solam eloquio increpans, verum etiam factò flagello de funiculis verberans omnes eliminavit de templo. Per columbarum venditores illi denotatur, qui sacram manus impositionem vendere conantur, sic per numularios ecclesiastici beneficii venditores designantur, qui domum Dei speluncam latronum efficiunt. rex. in c. ex multis. 1. qua. 3. & istorum sicut stultorum infinitum esse numerum vulgò iactatur, quis enim locus tutus, & quæ causa poterit esse excusata, si veneranda Dei templa pecuniis expugnentur, quem murum integritatis aut vallum fidei providebimus, si auri sacra fames in penetrata veneranda prosperrat? l. si quemquam. c. de episc. & cler.

e Illicitis.) Multa pacta sunt illicita, quæ non sunt simoniaca: ideo dicit hic illicitis & simoniacis, vel dic, & id est simoniacis, cum pactioes simoniacæ sint illicitæ: ideo is qui fecit aliquod pactum cum eligentibus, non potest eligi. gl. & doc. per illum rex. in c. per inquisitionem. & c. venerabilem. de ele. c. 1. & seq. 8. q. 3. Bertach. in tract. de epis. in 2. li. q. 11. tex. in c. ex diligenti. & ibi Ancha. de simo. sed quotusquisq; est electus ab hoc exemptus munere? pauci quos æquus amavit lupiter, aut ardens erexit ad æthera virtus.

KKK

*Pactiones
simoniace
ut sepius
venientes.*

f Simoniacis. Has pactiones simonia-
cas bene intelligebant olim canonici, ut hic
dicitur, quia pro suffragio, seu ut dicunt,
voce danda in electione, aliquid passim re-
cipiebant, & sic simoniam committebant.
c. Matheus. de simo. unde qui dat simoniae
vocalur, qui recipit pro spiritali quippiam
Giezticus, ab illo Giezi, qui in veteri te-
stamento salute Naamam regis Syriae ven-
dere pertentavit, ut est *4. Reg. 5. c. & in glo. in
summa. q. 1. & in c. sicut. 2. de simon.* sed nos in
discriminatim vitmur verbo simoniacus,
tam pro dante, quam pro recipiente: quip-
pe promissio beneficii, ut quis eligatur, est
simoniaca. *c. de hoc. de simo. gl. in verb. tempora-
lis. §. & cum human. de ele. in pragma.* vel si
aliquid promittatur pro habenda praesen-
tatione, seu nominatio. *ca. cum super. de con-
fessis. c. veniens. 1. de testib. consuevit. Roma. conf.
317. circa propositum. Dec. consuevit. viso col. 1. etiam
si promitteretur pro fabrica, & pauperi-
bus: nam qui male accipit ut bene dispen-
set, potius grauat quā iunatur. *c. ex mul-
tis. in fin. 1. q. 3.* & talis electio simoniaca est
nulla. *c. sanctorum. 1. q. 1. ca. si alicuius. de elect.
etiam si commissa sit cum vno ex eligenti-
bus, dum tamen non ab inimicis, ut electio
impediretur. c. nobis. de simo. & ibi doct.**

Item dicitur simo. in contractu facio ut
facias, ut si promittam te eligere, & tu me,
vel si dicam, eligas, meum nepotem nunc,
& ego eligam tuum in prima electione:
nam & patrum, & nepotes scientes, sunt si-
moniaci, omnis nempe pactio est in spiri-
tualibus prohibita. *c. quam pio. 1. q. 2. Ioan. de
Sela. in tract. de benef. in 1. parte. q. 7. num. 64.
idem si eligatur aliquis, ut habeat tali no-
minato providere, vel ei beneficium con-
feratur, vel tales compensare, ut dicunt, quod
multoties fit, testis in hac re erit nobis Pe-
trus Vialsius in d. dire. in 1. parte. ca. 14. & in 2.
partie q. 28. vide Rom. conf. 359. Quia beneficii
idem si conferatur beneficium famulo ob
compensationem servitorum. *Im. in c. nra.
de eta. & qual. idem si promittatur pensio vel
stipendia quousque de benef. prouiderit.
Bol. in ad. dir. ad Bened. plumbi. in l. Casti. Cas. ff.
de fidei. libe. vide tamen Host. & Pan. in ca. nisi es-
sent. de presben. & tales sunt excommunicati,**

qui gratiam aut iustitiam donis obtinent.
*extra. u. g. 1. de senten. exc. in communib. ubi ca-
sus frequenter committebantur, maxime
in hoc regno Francie. c. ferur. 1. q. 1. ideo ele-
ctiones fuerunt sublatae. [Hodie Alex. Pa-
pa sic scribit episcopus in ca. ex multis. 1. q. 3.
multis temporibus hoc detestabile malum
in vestra ecclesia inuenerunt cognouimus,
ut nulli unquam clerico quamvis religio-
so, quamvis scientia & moribus praedito,
ecclesiasticum beneficium concedatur, nisi
ei qui prophano pecunie munere illud
emere studuisset, sicutque ecclesia & res
eius ita venalis, velut quaedam terrena, &
vilis merces negotiatoribus ad venden-
dum exposita, &c.] [Vide Paul. Paris. conf.
29. contra in 2. vol.]*

Et beneficia illorum simoniacorum etiam
ante declarationem impetrari possunt,
cum ipso iure vacent. *gl. in regula. cano-
cel. 27.* & hoc in simonia reali, quando ali-
quid datum est, secus in mentali, vel con-
ventionali. *Cassado. re. in dec. 5. cons. vrb. de
confi. vide eum, de c. 1. de simo.* Sed quid fieti-
tis, qui haec perpetrant? Dominus dicit ad
eos. Item in ignem aeternum, qui paratus
est diabolo, & angelis eius, &c. o vox sem-
per tremeda, & in singulos saltem dies cogi-
tanda. sed stomachari in eos desinamus,
& castra nota repetamus, cum pauci col-
latores (ut quida dicunt) sine hac labe quie-
scant. *vide tamen quae dixi in tract. de pacifi. pos-
nu. 198. [& in praxi benef. in 3. parte in de simo.
in resigna.] & quis possit cum simoniaco
dispensare? scribit glo. in §. simoniaci in ver-
bo, perpetuo. de elect. in pragma. Alia permulta
de hoc scriberem ni Ioan. Nauclerus edi-
disset huius materie pulchrum tractatum,
& delectabilem, videlicet non simoniacis,
sed ipsis multum austerum, quia vitia eo-
rum detegit, & poena tradit. Et ego ultra
eas multas alias congesti in additionibus ad
dictum Nauclerum, quas si non graueris
bone lector perlege, & exofum & detesta-
bile hoc crimen habebis: ut S. habuit Lu-
dovicus olim rex Francie, qui a regno hoc
crimen pestiferum adimendum iussit, &
per hoc voluit iudices suos cognoscere
quo ad hoc ut regno expellatur. Et fuit
confi-*

*Collatio ut
quis nomi-
nato pro-
uideat, vel
famulo ob
compensa-
tionem ser-
uicij simo-
niaca.*

*Selua in tract. de benef. in 1. parte. q. 7. num. 64.
idem si eligatur aliquis, ut habeat tali no-
minato providere, vel ei beneficium con-
feratur, vel tales compensare, ut dicunt, quod
multoties fit, testis in hac re erit nobis Pe-
trus Vialsius in d. dire. in 1. parte. ca. 14. & in 2.
partie q. 28. vide Rom. conf. 359. Quia beneficii
idem si conferatur beneficium famulo ob
compensationem servitorum. Im. in c. nra.
de eta. & qual. idem si promittatur pensio vel
stipendia quousque de benef. prouiderit.
Bol. in ad. dir. ad Bened. plumbi. in l. Casti. Cas. ff.
de fidei. libe. vide tamen Host. & Pan. in ca. nisi es-
sent. de presben. & tales sunt excommunicati,*

Constitutio edita ann. 1268. in mense Martio in hæc verba:

Ordinatio
Ludouic.
contra simo-
niacos ma-
xime.

Ludouicus Dei gratia Francorum rex ad perpetuam rei memoriam pro salubri & tranquillo statu ecclesie, & regni nostri, nec non pro diuini cultus augmento, & pro Christi fidelium animarum salute, ut quia etiam auxilium omnipotentis Dei, cuius soli ditioni atque potentie regnum nostrum semper subiectum extitit: & nunc esse volumus, consequi valeamus, quæ sequuntur hoc edicto consultissimo atque in perpetuum valituro statuimus & ordinamus. Primo ut ecclesiarum regni, prelati, patroni, & beneficiorum collatores ordinarij, ius suum plenarium habeant, unicuique sua iurisdictio seruetur. Item ecclesie cathedrales, & alia regni nostri libera electiones, & earum effectum effectualiter habeant. Item simoniæ crimen pestiferum ecclesiam labefactas, à regno nostro penitus volumus & iubemus adimendum. Item promotiones, collationes, prouisiones & dispositiones prelatorum, dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, & officiorum regni nostri, secundum ordinationem & determinationem iuris communis. Sanctorum conciliorum ecclesie Dei, atque institutionem antiquorum sanctorum patrum fieri volumus, pariter ac iubemus. Itæ exactiones & onera grauissima pecuniarum per curiam Rom. ecclesie regni nostri impositas, vel impositas, quibus regnum nostrum miserabiliter depauperatum extitit, siue etiam imponendas aut imponenda leuari aut colligi nullatenus volumus: nisi dumtaxat pro rationabili pia, & vrgentissima causa, vel inuitabili necessitate, & etiam de spontaneo & expresso iussu nostro, & ipsius ecclesie regni nostri. Item libertates, franchesias, immunitates, prerogativas iura & priuilegia per inelictæ recordationis Francorum reges prædecessores nostros, per nos ecclesie nostris, atque locis pijs, & religiosis personis, aut ecclesiasticis regni nostri concessas, & concessa laudamus, & approbamus per presentium tenorem, vniuersis iustitiariis officariis, & subditis nostris, &

locatenen. presentibus, & futuris, & eorum cuilibet ad eum pertinnerit districtè precipiendo mandantes, quatenus omnia, & singula prædicta diligenter, & attentè seruent, custodiant, & teneant, teneri & custodiri inuolabiliter faciant, nec aliquid in contrarium quouismodo attentent, seu fieri vel innouari permittant. Transgressores autem contra facientes iuxta casus exigentiam tali plectantur poena, quod ceteris cedat in exemplum, in quorum omnium & singulorum testimonium sigillum mitti fecimus. Datum Parisiis anno Domini 1268. mense Martij.

paſſionibus aliæ *a* paticulari amore & sanguinis *b* affectione & non sine periurij reatu fierent, cum *c* electores ipsi etiam si ante electionem per eos faciendam idoneiorem, *d* & non cum quem promissione

a *Alia*. Tertium inconueniens, & periculum: quia amore eligentes illicito inducebantur ad eligendum. *ca. Moyses. 8. q. 1. probatur.* ubi in hæc verba dicitur, cernimus plures hanc rem facere, ut non querant eos in ecclesia columnas erigere, quos plus cognoscant ecclesie prodesse, sed quos ipsi amat, vel quorum sunt obsequijs deliniti, vel pro quibus maiorum quispiam rogauerit, & ut deteriora taceam, qui ut clerici fierent, muneribus impetrarunt. *tex. in c. si quis non, 1. q. 1. in i. in iusto cordis amore*, ubi gl. dicit, ex hoc collige omnem illum esse simoniacum, qui ductus amore alicui indigno confert beneficium. Vel die particulari affectione ad aliquem, & quia hoc omnibus modis etiam licet, ideo electio antiquatæ est hic, quæ malum est hæc simoniacalibus: quæ tot ecclesias peruagata, in eis habitare non erubuit. & multi collatores sunt hoc dotati munere, sed vix illis sciunt enim quid faciunt.

b *Sanguinis*. hoc malum plus hederæ serpebat in ecclesia. quia nemo vnus carnem suam habet odio. *c. non existimemus. 13. q. 2. licet carnis affectio reprobetur in ca.*

grauē de preb. & Abachus. ca. 2. Væh illis qui ædificant ciuitatem in sanguinibus, ideo dictum extitit D. Petro, *Matth. 16.* Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi. & valde pauci inueniuntur, qui carnis affectione non ducantur, vnde per sanguinis affectionem eligitur non eligendis, & confertur beneficium alicui puero, & cõmittantur mille animæ Christianorum, cui consanguinei nolent committere duo pira, etiam nõ bona Christiana, vel alia quæcunq; optima: vnde talis eligens vel conferens acceptionem personarum à Deo reprobata admittit, & infideliter agit, non gerens negotium Domini, vt debet. *Henri. Bohic. in d. c. graue. in u. diff. dicens, episcopum conferentem beneficium consanguineo ratione sanguinis sola, esse simoniacum. Alleg. Pan. in c. nemo. de simon. quia simonia est aliquem fauore reconciliare, multo fortius fauore sanguinis, vide tamen que dico in §. prefatiq; ordinarij in glo. libere. infra de col. vnde versus ad hanc rem alludunt sequen.*

Per quatuor portas intratur ad ecclesias.

Quatuor ecclesias portas intratur ad omnes, Cesaris, & Giesi sanguinis atq; Dei, Prima patet magnis & nummis altera, charis Tertia, sed paucis quarta patere solet.

Non multum abhorrent huic materiae, quæ scripti in *præsa. ad Rub. de colla. infra circa fi.* Notandum est quod lepte princeps Israel ex meretrice natus, filiam propriam interfecit, virginem, & humilem. *Iudi. 11. ca.* hoc nempe denotat quod hi, qui à meretrice, simonia videlicet, vel carnis affectione in ecclesia nascuntur, filiam suam, id est, plebem sibi commissam grauant, occidit, & prædantur, ac pauperes monachos humiles sibi commissos spoliant, *Petr. Bercho. his verbis vtitur in suo morali dictio. in verbo nauuitas. col. pen. vbi plus addit tales sic intrantes communiter malè viuere, scilicet iniuste, crudeliter, immundè & carnaliter, superbè & ignominiosè, ac instabiliter, prosequere, vt per eum ibidem.*

Ex quibus cognoscatur prelati quis quis

Vnde dicit *Holt. in ca. pen. in verbo venales, ne prela. vice suas.* Quod si spiritualis sit promotio, spiritualia promotus quæret, si vero venalis, pecuniam, si carnalis, carnalia.

quia natum ex carne, caro est, natum ex multo spiritu, spiritus est. *Isa. 3. cap. & sic cognoscatur in scentur habentes dignitates ecclesiasticas, gressum & à fructibus illorum, vt est in euangelio.* Quomodo cognoscantur hæretici, scripti in bulla cœnæ domi. articulo. in gl. hæreticos. circa fin.

Cum electores.) Ecce quartum periculum, quod electores iurabant, & tamè non seruabant iuramentum, quod scribitur de elect. in c. i. in pragma. sub hac forma, *Et ego N. iuro, & promitto omnipotenti Deo, & N. sancto, vel sanctæ, sub cuius nomine dedicata est hæc Ecclesia, eum eligere, quæ credam futurum ecclesiæ in spiritualibus & temporalibus vtiliorem, nec illi vocem dare; quem verisimiliter sciuerõ promissione, vel datione alicuius rei temporalis, seu prece, per se aut per alium interpositis, aut aliis qualitercunq; directè, vel indirectè pro se electionem procurare, seu procurasse: & tamen omnes canonici sciebant electionem ab illis procuratam, & se iam promissionibus saltem repletos. Ideo periuri erant sic eligendo; quamobrem electiones fuerunt eis sublatae. quo ad prelatos, subinde casus in quibus aliquis iure suo priuatur, tradit gl. in c. renouantur, 22. distinct. his versibus:*

Paupertas, odiu, vitium, fauor, scelus & ordo: Personas spoliant, & loca iure suo.

Vide ibi declarationem. procurentur electores in aliis in quibus electionem adhuc habet ecclesiis de idoneis providere: omisis vitiis & supradictis, & quod ad me attinet eos talias perpetrates seper mactè virtute esse optaui; quod dii faxint sed videndum est num maiora hodie ex his nominationibus.

d. Idoneiorem.) An quis teneatur eligere idoneiorem? quod videtur per ea quæ diuinitus scripta sunt *Deut. 17. ca.* Eum constitues, quæ dominus Deus tuus eligit de numero fratru, id est, eliges illu, qui habet spiritum Dei in semetipso, & præcepta Dei in cõspectu, quia ille est à Deo electus. *c. f. ergo. 8. q. 1. Gen. 41. cap.* quia ostendit tibi Deus omnia, quæ locutus est, nunquid sapientiq;

pietentior & similem tui inuenire poteris tu eris super domum meam, & ad tui oris imperium cunctus populus obediet. & 7. *Esdr. ca. 3.* dicamus vnusquisq; nostrum sermonem, qui præcellat, & cuiusque apparuerit sermo sapientior alterius, dabit illi rex Darius dona magna, purpura cooperiri, & in auro bibere. Et *Num. 11. c.* congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos tu nosti quod senes populi sint, id est, meliores & sapientiores exponunt, quidam Theologi & *1. Reg. 15.* Scidit Dominus regnum Israel à te hodie, & tradidit illud proximo tuo meliori te. Dauidem nempe Salomonem aliis fratribus iuniorum (quia sapientior erat) prætulisse legitur. *2. Reg. 1. c.* quod nutu spiritus sancti tactum esse non dubitauit. *gl. m. c. Moyses. 8. q. 1. & Lucas de Penna in l. si. col. 2. & seq. Cod. de pro. lib. 12.* iure ipso canonico suaderit in c. metropolitano. *64. dist. n. & in ca. licet ergo. 8. q. 1.* vbi sic inquit Hieronymus, sciant omnes, & certi sint, quod qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligatur. Idem dicitur in c. Moyses. *ibid. & c. si. de off. custo.* vbi sic dicitur, ad hoc opus tales ordinentur, quales meliores, & sanctiores esse viderint. Iuri ciuili etiam non est dissonum. *l. 3. §. si tamen plures, ibi eligendus est a prætoribus, qui idoneior est. ff. de lib. ho. exhib. l. femine ibi, in quem contemplatione meritorum liberalitatis sue. C. de secund. nupt. ac rub. C. de posterioribus ad munera nominandis, lib. 10. §. l. si. de tyronibus, lib. 12.* & qui non eligit idoneiorem & meliorem, peccat mortaliter, tum quia est infidelis Domino suo, vt dicitur in Euangelio, fidelis seruus, & prudens, quem constituit Dominus, tum quia cedit in detrimentum ecclesie, & dedecus. Graue est enim inexpertes Dei seruitio applicare. *c. monasterius. 19. quest. 3. gloss. pen. in cap. ad apostolicam. de reg. & quia transgreditur canones, volentes meliorem eligere, & ius diuinum, vt supradictum extitit, & etiam quia est periuirus, eo quod iurauit eligere idoneiorem, vt hic. Subinde legitur de Leone Papa, cui totos cum quadraginta dies ad corpus B. Petri præ-*

set, vt à Domino remissionem peccatorum impetraret, apparuit ei beatus Petrus, dicens, remissionem peccatorum sibi à Domino obtinuisse, excepta manu impositione, id est, ordinatione & collatione indignis facta. de qua adhuc Domino habes reddere rationem, *hec archiep. Floren. in 3. parte summe. 111. 20. c. 2. §. 1. item narrat. Greg. in dial. 4. c. 9. de Pascaio quod fuit damnatus, eo quod partem Laurentii fouerat contra Simachum eligendo illum ad episcopatum, cum posset meliorem eligere, Refert Io. Lupus in repet. c. per vestras. nota 2. §. 26. de don. inter vir. & vx. Quod intellige meliorem secundum quid, videlicet quod sit melior ad illum statum, ad quem eligitur, non autem tenetur eligere meliorem simpliciter, qui est ille, qui est sanctior, & in charitate perfectior, probatur *Act. 1. c. de Ioseph, qui licet esset simpliciter melior & sanctior, quam Matthias, quia ille propter sanctitatem vitæ iustus dicebatur, tamē quia Matthias erat magis idoneus ad apostolatam, fuit à Deo electus, hec probat Leonard. de vrin. sermone. 26. de sanctis. & hec est communis opin. tenenda in conscientia secundum Pan. & alios in c. constituvis. in 2. de appell. Adrianus in quolibeto 9. §. in 4. sem. rub. de restit. vers. Quia iam determinatum est. fol. 43. & seq. licet de iure canonico electio de digno valeat. c. cum nobis olim. de elect. ca. fin. de off. custo. Dec. conf. 129. & pro tenui, nisi quis appellauerit quando videbat electores velle eligere dignum, & est iusta causa, si idoneior inueniatur. c. cum nobis olim. & ca. cum dilectus. de ele. in Prag. alia dico in c. postulas in 4. no. de cler. excomm. in iust. vide Berchō. in verb. elect. Isti timeant collatores, & suæ saluti melioribus conferendo provideant, sed oculi eorum fortè sunt grauati; nec eos cognoscant.**

Aut datione alicuius rei temporalis a, seu prece vel precibus per se vel alium interpositis, electionem procurare didicissent eligere sponte iurarent b' iuramentum

Quis dicitur melior.

a *Rei temporalis.*) Idem si detur res spiritualis, ut pote beneficium, vel promittatur pro habenda electione, vel nominatione. *text. in c. de hoc. de sumo. cap. Maubertus. & ibi Pan. & Feli. ibidem. Anxi supra in verbo simoniacis.* & sic committitur simonia in dando, etiam si detur familiaribus, vel ministris collatorum, ut dicitur in Cieso, qui fuit seruus Elisei. *gloss. in summa. i. q. 2. f. 1. & in cap. cito. ibidem.* Item committitur simonia, quando datur beneficium ad preces allicius, ut hic. *& in causa. de sumo. quod declarat gl. & doct. in p. tuan. de era. & qual. idem quando pro obsequio datur, & seruitio. cap. sunt nonnulli. i. q. 1. & in summa. ibidem. & in c. cum essent. & ibi doct. de sumo. ideo in defensorio concor. in prin. dicitur in hæc verba. propter ipsam etenim Pragmaticam nulla libera, sed coactiua potius electio fiebat, & ut plurimum beneficiorum pollicitationes, munera, & dationes interueniebant, mulierumque precibus importunis & suasu assiduo sæpiusculè facitabantur electiones, & eligentium consanguinei aut amicitie nexu coniuncti, illas nonnunquam pro voto tractabant electi in super & ad electiones dirigendas nominati, non charitatis ventigine, sed inflatiabilis eris epotandi ingluvie, aut quavis alia traducti corruptela eligentium vota, & mentes invertebant, bellico etiam furore, & vi quodam armorum & more bacchantium, qui ferrum in cornu gerunt, pleriq; animarum suarum salutis in memores ecclesie iure, vel iniuria intrudebantur, & infilliebant, ipsarum dotes & patrimonium diripientes: ibidem alia multa tradit, quæ possunt videri, ecce quod precibus feminarum fiebant electiones, hodie verò concubinarum precibus multæ sunt simoniacæ renunciaciones & pactiones illicitæ, ut qui in beneficio succedet concubinam amat, &c.*

b *Iurarent.*) Istius iuramenti formæ posui supra eo. *in gl. cum electores.* & quia iuramentum non seruabunt, erant periuri, & sic beneficiis priuati, aut saltem priuandi, ut dico in tract. de pacis. poss. in 4. l. i. n. 218. cum seq. Nota quod in prædictis casib. pri-

uantur eligentes ipso iure, & in casib. subsequentibus, videlicet in his qui scienter eligunt hominem malæ vitæ, vel illegitimū, seu ignarum penitus. *c. cum in cunctis. & can. anar. p. 1. 101.* Alius casus est, quando eligitur postulandus. *ca. 1. de postul. prela. qui sunt postulandi. habetur in c. sui. illa. 111.* Alius, qui scienter receperunt postulatum, vel electum, cuius nulla est electio vel postulatio. *c. bone memorie Magunt. de ele. aliqui tamen dicunt non esse ipso iure priuatum sed priuandum, vel ex alia causa, ibi erat priuatus.* Alius casus est, quando aliqui eligentes sunt priuati, seu suspensi, vel excommunicati. *c. cum dilectus. de postu. prela.* Alius, in illis qui non eligunt intra tempus trium mensium. *c. ne pro defectu. de elect.* Alius, quando post appellationem legitimam postulans. *c. bone memorie. de electio. secus si eligerent, quia electio est maioris fauoris, & magis innititur iuri. c. considerauimus. de ele.* Item quando electio est nulla propter personam electam, electores sunt ipso iure priuati, si scienter eligerunt. *ca. cum in cunctis. in fi. de elect.* Secus si propter formæ defectum, quia tunc erunt priuati. *c. quia propter de ele. vtilitas est, quia non vocatis priuatis tenet electio & postulatio. Compostellanus in d. e. grauium. de postu. prela. quod est menti tenendum.*

huiusmodi non seruarent, sed contra proprium huiusmodi iuramentum in animæ suæ præiudicium venirent, ut nobis notoriè constat ex crebris absolutionibus, & rehabilitationibus b. a nobis & prædecessoribus nostris petitis, & obtentis, idem Franciscus Rex nostris paternis monitis tanquam verus obedientiæ filius parere volens, tam pro bono obedientiæ (in qua magnum meritum verè consistit) quam pro communi & publica regni sui vtilitate in locum dictæ pragmat. san. electio. ac singulorum capit.

Simonia committitur dando quicquam famulis collatorum.

Precibus mulierum renunciaciones & electiones simoniacæ sunt, & collaciones.

capitulorum in ea contentorum, leges & constitutiones infra scriptas inuicem tractatas, & cum fratribus, nostris & sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato rege concordatas per dilectum filium Rogerium Barme Regium aduocatum *f. Absolutionibus.*) Quo ad iuramenta vel quo ad crimina commissa, oportebat eos ante absolui, quæ rehabilitarentur, & quando sunt simoniaci in ordine, vel beneficio, sunt excommunicati, & non possunt absolui ab alio, quam à Papa, nisi in mortis articulo. *exerau. cum sic de stabile. de simonia in communib. [scilicet in praxi. benef. in 3. parte. ut. de simon.]*

Rehabilitatio quid sit. & in perbene de hoc.
b. Rehabilitatio. Quo ad simoniam, etiã solus Papa rehabilitat. *ca. de simonia. gl. in verb. perpetuo. §. simoniaci. de elect. in prag. vel dici rehabilitatio. quo ad adrendum beneficia. Nã licet quis sit absolutus à simonia, nõ tamẽ erit habilis ad habenda beneficia, nisi rehabilitetur, ut hic dicitur, nec ad exercitium ordinum: & sic imperabant isti electores absoluciones, & rehabilitationes, ut hic vult dicere text. & hæc rehabilitationes non dantur per breuic, nec dispensationes, ut in regulis Alexandri sexti, sub rub. de signatura gratie continetur. Ex prædictis satis superq; dignosci calamitas futura electionũ poterat, cũ electores tot crimina committere super his electionib. nõ vererentur, solet enim Deus opt. max cum aliquid diri, vel aduersi imminet, plerunq; portentis & prodigiis, ac signis euidentissimis exitum ostendere. nam tunc temporis quo Tarquinius regno pulsus fuit, canem fuisse loquutum, & serpentem latrasse. Gallis etiam Senonibus ad urbem properantibus in noua via audita voce, quæ Gallos aduentare, diceret. Liuius & alii retulerunt, aliq; exempla tradit Ale. ab Alex. in lib. 3. genialium. c. 15. sed de his criminibus ab electoribus commissis hæc*

nus dixisse sufficiat: alia magis subiungamus quibusdam arridentia hominibus, perlegere enim delectabilius singulis (ut reor) erit, quæ paulò post subiiciemus. [Ex his malis sublatae sunt electiones, sed mala corrigi debebant, & electiones sustineri, nec puto tutum, qui tolleret ordinem presbyterorum, eo quod quidam presbyteri delinquant, ipsi vident: nam occasiones quaerunt multi, ut mala pallientur, sed iste fraudes nihil apud Deum profunt, aliquando libri aperientur, & hoc videbimus, ne plura.]

c. Vtilitate. Et sic hæc concordata facta sunt pro cõmuni huius publica regni vtilitate, ad quod debent aduertere iudices, ut intellectum ad regni vtilitatem tendentem accipere habeant, ut dicit in §. *infra de refer. deleg.* ut possit creare canonici ad effectum, quia publicè vtile est regno, & alibi sapius potest hic text. ponderari, cui similis est text. supra de approb. conuento. *circa s. ubi scripsi.*

Pro regni vtilitate e-dita concordata. Sic intelligenda.

d. Leges. Hæc concordata sunt leges, ob id non erit absurdum allegare in l. *una. de reserua.* Nam lex est sanctio sancta, iubens honesta, prohibens contraria. *l. 2. ff. de leg.* Et sunt leges huius regni, & sicut legis virtus est imperare, vetare, permittere, & punire. *l. legis virtus. ff. de leg. 1. hoc faciunt istæ leges.*

Quadruplex est virtus concordatorij.

Primo imperans præbendam theologale theologo conferri, & beneficia qualificatis per *roinum. tit. de colla.* vetant etiam hæc constitutiones in §. *statuimus. 2. de colla.* ne parriochales ecclesiæ in ciuitatibus, & de villis muratis sitæ conferantur, nisi qualificatis, etiam vetant in §. *monemus. §. in §. volumus. de colla. §. in rub. de friuol. app. §. in titu. de publ. concub. §. in. seq.* aliquando permittunt, ut habentibus speciale priuilegium eligendi, eligere. *§. in. tit. seq. & duo mandata concedi in collatore habentem collationes so. beneficiorum. rubr. de mand. apost. in princ. de hoc vide pulchre Bald. in rub. C. de cond. ex lege. Item puniunt in §. *monemus. §. §. de col. §. in rub. de publ. concub. §. in rub. de pena temere venienti. contra concord. & alibi etiam videre, ideo cum hæc constitu-**

constitutiones legum habeant effectum, merito nomine carere non debent. *l. a nullo. C. de fer. & an appellacione legum veniat statuta, & consuetudines, & iura canonica plenè tradit Fel. post Pano. in ca. ius generale. i. dis. ex consuetudine tamen non allegamus hic leges, sed paragraphos. & rub. re in rub. de col. §. praterca. & sic de aliis.*

e *Fratribus nostris*) Cardinales omnes hic vocat fratres, sicut episcopos, & archiepiscopos. *c. quam graui de crimine falsi. dixi in forma mandati in princip. in gloss. fratri. vbi plenius vide.* Nota etiam quod canonici cathedralis ecclesie vocantur fratres episcopi, vel archiepiscopi. *cap. innotuit. & seq. de his que sunt a prela. & sic eos episcopus & archiepiscopus tanquam fratres tractare debet, licet aliquando eos tanquam serpentes odio prosequatur, & fratres eum alibi habitantem, & incognitum, debito vix honore afficere possunt, sed tanquam scorpionem eum habent, & inter hos fratres infinitos processus videmus. cap. dilectorum. de test. cog. per quos soluitur intima fraternitas, & nascuntur diabolicæ dissensionis.*

f *Regium aduocatum.*) Officium boni aduocati est breuiter, & summatim loqui. *teste Ave. cons. 120. procedendo. & diximus in 2. no. repet. l. vnic. C. de senten. que pro eo quod interest. nempe quia regii aduocati me aliquando priuilegiis honestare voluerunt.*

Priuilegia aduocatorum & procuratorum regiorum. Ideo ego illos pro virili priuilegiis compensabo, & coniungam procuratorem regium, sine quo aduocati sunt clingues. Aduocatus quidem fisci primum ab Adriano institutus est, secundum D. Budeum in suis annor. in Pandectis in l. fin. ff. de offi. de que. flor. D. 10 quippe aduocati fisci fuerunt olim instituti, & nunc in Parlamento quibusdam adhuc sunt. *l. binos. & l. post duos. C. de aduoc. diuers. iud. & illa priuilegia quæ conceduntur vni, conceduntur & alteri, vt ibidem patet, dicitur procurator generalis in Parlamento, alii speciales in seneschaliis & Balliuatibus secundum Chassaneu in catalogo glorie mundi in 7. part. consideratione 34. nec potest dici generalis, nisi se-*

Substitui vocantur procuratores regiarum inferiorum. cundum quid, vt procurator generalis Aquitanie, inò procurator regius Parlamenti Paris. vocat omnes alios sue iurisdictionis seu ressortus substitutos suos: vt audiui in palatio sapissimè. Primum ergo priuilegium eorum est, quod vterque aduocatus aureos pro stipendiis habere debet, ne post decursum celerem aduocationis, & labores gloriosos egeni exeant. *l. per hanc. §. sexcenti autem aurei. C. de aduoc. diuers. iud. & hæc stipendia etiam dari sunt solita aduocatis singulis regis, & procuratori eius in Senatu Paris. quamuis Iustitia. in l. restituendæ. in prin. C. de adu. diuers. iud. statuerit 40. libras auri eiusdem dari debere, & cum habeant iusta stipendia nihil possunt nec debent recipere à partib. vt est statutum in ord. reg. rub. des aduocats & procureurs du Roy. & hæc stipendia multo magis deberentur aduocatis pauperum in Parlamento existentibus, vt in Parlamento Aquen. cū ex publico etiam salaria eiusdem debeantur. Bal. in l. vna. col. 2. C. de suffrag. tum quod sine regi aduocati, tum etiam quia pro pauperibus stulando in vinea Domini laborant, ad hæc quod officium gerat Dei optimi maximi, qui teste David adiuuat pauperem de inopia. & Psal. 9. Desideriū pauperum exaudivit Dominus, preparationem cordis, &c. & Job. 29. c. Pater eram pauperum, & causam quam nesciebam diligentissimè inuestigabam. Ideo his dicitur Eccl. 4. c. Cōgregatiōni pauperum affabile te facito. & ib. 17. Pauperi porrige manum tuam. & hoc officium debet vti aduocatus regius, vbi non est aliquis pauperum aduocatus: ipsi enim pauperum sunt tutores. vide Fel. in c. 1. de offi. iud. de his loquentem pauperum aduocatis, apud Nemausi seneschali curiam. Est etiam egregius ac non mediocri eruditione commendandus D. Jacob. Bonaudus, qui egregias tracta. contra rebelles regium inferuit additiones.*

Secundum quod salarium non debet solui in fine temporis, sed Kal. Octobris sine cunctatione. d. §. sexcenti. tamen si non soluiatur salarium ex aliqua causa, non debet, ob hoc causam fisci deserere. *l. a de aduoc. fisci.*

Substitui vocantur procuratores regiarum inferiorum. cundum quid, vt procurator generalis Aquitanie, inò procurator regius Parlamenti Paris. vocat omnes alios sue iurisdictionis seu ressortus substitutos suos: vt audiui in palatio sapissimè. Primum ergo priuilegium eorum est, quod vterque aduocatus aureos pro stipendiis habere debet, ne post decursum celerem aduocationis, & labores gloriosos egeni exeant. *l. per hanc. §. sexcenti autem aurei. C. de aduoc. diuers. iud. & hæc stipendia etiam dari sunt solita aduocatis singulis regis, & procuratori eius in Senatu Paris. quamuis Iustitia. in l. restituendæ. in prin. C. de adu. diuers. iud. statuerit 40. libras auri eiusdem dari debere, & cum habeant iusta stipendia nihil possunt nec debent recipere à partib. vt est statutum in ord. reg. rub. des aduocats & procureurs du Roy. & hæc stipendia multo magis deberentur aduocatis pauperum in Parlamento existentibus, vt in Parlamento Aquen. cū ex publico etiam salaria eiusdem debeantur. Bal. in l. vna. col. 2. C. de suffrag. tum quod sine regi aduocati, tum etiam quia pro pauperibus stulando in vinea Domini laborant, ad hæc quod officium gerat Dei optimi maximi, qui teste David adiuuat pauperem de inopia. & Psal. 9. Desideriū pauperum exaudivit Dominus, preparationem cordis, &c. & Job. 29. c. Pater eram pauperum, & causam quam nesciebam diligentissimè inuestigabam. Ideo his dicitur Eccl. 4. c. Cōgregatiōni pauperum affabile te facito. & ib. 17. Pauperi porrige manum tuam. & hoc officium debet vti aduocatus regius, vbi non est aliquis pauperum aduocatus: ipsi enim pauperum sunt tutores. vide Fel. in c. 1. de offi. iud. de his loquentem pauperum aduocatis, apud Nemausi seneschali curiam. Est etiam egregius ac non mediocri eruditione commendandus D. Jacob. Bonaudus, qui egregias tracta. contra rebelles regium inferuit additiones.*

fisci. sed possunt computare tempus in statu
amantur, ut est apud Ouid.

Tempore si numeres que nos numeramus a-
manes,

Non venit ante diem nostra querela suum.

Tertium, quod illud salarium transmittit,
ex quo illud officium peragere ceperit
ad quoscunque siue suos heredes, siue ex
testamento, siue ab intestato. l. post duos. in fi.
C. de aduo. diuer. iud. l. iubemus. in fi. de aduo. di-
uer. iud. Et l. petitiones. in fi. illo tit. Purpura in
rub. de offic. assess. num. 139. hodie salarium tan-
tum præteriti temporis heredibus acquirit
quilibet officialis Regius hoc in regno
ex consuetudine.

Quantum est, quia est nobilis & in digni-
tate positus. l. nemo. C. de dignit. lib. 12. Chasja. in
confusa. Breygund. in rub. des droicts §. 19. in gl. 1.
in §. 4. rub. des enfans de plusieurs liez. glosa. 1.
idem in procuratore regio no. patruus meus
Rebuff. in l. si quis. C. de decur. lib. 10. l. ma. C. de
man. princ. Aver. in l. fori. C. de aduo. diuer. iud.

& aduocati fisci multis gloriosis nomini-
bus à iure decorantur, dicuntur enim cla-
rissima eloquentiæ lumina. l. r. stituende. C.
de aduo. diuer. iud. & facundissimi. ibidem. &
clarissimi. in l. 1. illo tit. etiam deposito officio,
ut ibidem patet, & spectabiles in l. in sacris
in re. C. de praxi. sacro serinio. lib. 12. Et in
auth. de iud. §. quia verò competens. in fi. coll. 1. 6.
l. laudabile. C. de aduo. diuer. iud. ideo specta-
biles, id est, spectatione digni, quasi admi-
rabiles testis est nobis Purpur. in l. 1. nu. 117.
Et seq. ff. de offic. eius. Item comites. l. 1. C. de ad-
uoc. diuer. iud. l. laudabile. ibidem. quamobrem
æquiparantur iurium comitibus, sed non
in stipendiis. l. & iniuria atrox dicitur, quæ
illis fit. §. atrox. de iniur. in infir. unde fuit cõ-
demnatus mercator, ut practicè loquar, ad
emendam, & honorabilem & pecuniaria,
quia dixerat aduocato regio cui negotiũ
erat datum visitandi ligna, quod eum pro-
uiceret in aquam, si suam ingrederetur na-
uim, anno 1418. die 3. Ianuarij.

Quintum debet mitti ad eos, sicut ad
egregias personas, Bar. in l. 1. C. de offic. diuer.
iud. Et ibi Aret. Et l. 1. in l. ad egregias. col. 2. in fi.
iureiu. ff.

Sextum licet olim esset annale officium.

l. cum aduocatis. Et l. binos. C. de aduo. diuer. iud.
aut ad summum biennale. l. sancimus. in 2.
Et l. si. illo tit. Et l. iubemus. tit. seq. & ob id d.
lex. per hanc diei celere decursum. quia
habenti magnam dignitatè celeriter curri
tempus, litigantibus verò mensis pro an-
no habetur, sicut his qui sunt in purgato-
rio, quibus æquiparantur litigantes, &
adamantes. Hodie est perpetuum in Fran-
cia, id est, quandiu viuunt. Benedict. in reper.
c. Raynutius. in verbo, duas. numer. 38. cum seq.
de testa. nisi propter crimen depositi fue-
rint, ut Tholofæ quandoque fuit obserua-
tum. & hic.

Septimum vilia etiam sua sponte gere-
re non poterunt, ideo mimi, ioculatores,
vel histriones esse non possunt, nec istorũ
officia exercere. l. cum aduocatio. C. de aduo.
diuer. iud. Et l. fin. vbi Azo in summa illius tit. Et
l. aduocatos. C. de aduo. diuer. iud.

Octauum non possunt postalare pro
priuatis. l. pen. in l. 1. ibi glos. Et Bal. C. ne fisci.
vel res pub. Paul. in l. cum allegas. C. illi tit. satis
enim superque ad regia negocia occupati
sunt, ideo negocia aliorum omittere de-
bent ut ibi dixi.

Nonum non debent consulere contra
fiscum. l. 2. C. de aduo. diuer. iud. l. 1. C. de aduo. fi-
sci. Et in ord. regis Lud. 12. primo publicatis. art. quibus ca-
34. rub. des aduocatz Et procureurs du Roy. artic. sibus con-
u. alioquin priuantur & officio & stipen- sulere pos-
diis, ut ibidem patet. Idem dico in doctore sint.
ut priuetur lectura, clericus beneficio, mi-
les militia. gl. in c. si Imperator. 96. dist. Et in ca.
1. q. vlt. Aver. in d. l. 3. ibi, tamen non prohibe-
tur consulere, quando non consuleret cõ-
tra regem, vel contra causam regis, ideo
regij aduocati seneschalliarum, cum non
habeant iusta stipendia, soliti sunt pro
priuatis postalare, & consulere, in causis quæ
non tangunt regem: nempe quod nõ pro-
hibetur, permittitur. l. cum prætor. ff. de iud.
aliàs agerent contra dictam l. per huc. §. sex-
centi. C. de aduo. diuer. iud. Præterea nec inue-
nirentur docti, qui id muneris vellent re-
cipere, quia docti ad lucrum tendunt. ca. 1.
Et ibi not. de præb. in 6. Sed quandoq; rex ad
tollendum dubium propter personæ ex-
cellentiam permittit etiam aduocatis fisci

Parlamentorum consulere, ne egeni exe-
ant d.l. per hanc. §. sexcenti, vt fuit concessum
multis tamē reculantibus egregijs, doctis-
simis atq; facundissimis viris dominis Li-
feto, Poyeto, & Montolonio, olim aduo-
catis regijs, nunc verò presidentibus viris
profecto omni laude dignis, Deus eos ser-
uet incolumes. [Fuit tamen aliàs in hoc
Senatu prohibitum D. Ioa. de Rappeu ad-
uocato regio consulere partibus licet non
haberet, nisi quadringentas libras pro sti-
pendijs, an. 1420. & die 21. Feb. vt est in regist.
consilij. imò anno 1522. die 17. Iulij fuit pro-
hibitum aduocato regio Castion. in Turo-
nia, ne de cætero pro priuatis postularer.

Arrestum.

Decimum, quod ista priuilegia conce-
duntur ob reuerentiam studiorum, quod
incitare debet scholares ad studium. l. quic-
quid. & ibi Albr. C. de aduo. diue. iud.

Vndecimum statuitur, vt nulla eis inspe-
ctio ingeratur, nullave peræquatio, nulla
operis instructio, nulla discussio, nullum
ratiocinium imponatur, nullum denique
eis mandetur præter arbitrium. l. sancimus.
1. C. de aduo. diuers. iudi. & dicit ibi Alb. quod
à legationibus excusantur, & alijs mune-
ribus, & contra faciens punitur 50. libra-
rum auri poena, vt habetur in d.l. sancimus.

Vagari ad-
uocari &
procurato-
res regijs nõ
debent.

Doodecimum, extra ciuitatem vagari
non debent. l. 2. & ibi Bal. C. de aduo. diuer. iud.
habet etiam locum in procuratore regio,
vt ibidem not. nam negocijs regijs vacare
debent, ne desertio negociorum regio-
rum & gaudiorum sectatio, luctum affer-
rat. Iuxta dictum Euangelij Lucæ 6. c. Vah
vobis qui ridetis nunc, quia flebitis & lu-
gebitis.

An præ-
sumptio
calumnie
in eis sit.

Decimum tertium, excusantur à poena
præsumptæ calumnie, sed non probatæ. l.
2. C. de delatori. lib. 10. Bart. in l. 2. §. si publico. col.
377. ad leg. Iul. de adul. Bal. in l. iubemus. C. de
prob. Auffer. in decis. Tholôs. q. 6. Hipp. Marsil. in
pract. in §. superest Benedict. in verbis, morti no. 1.
nu. 20. 4. c. Raynuius. de testa. etiam procedit
in procuratore, vt ibidem scribitur, & dico in
dictis ordinationibus.

Pars non
necessari in
hoc regio.

Decimum quartum, quod procurator
regijs omnia dilecta prosequitur, quo ad
vindictam & poenam publicam, pars verò

quo ad interesse. Benedict. vbi supra nu. 19. li-
cet de iure quilibet admitteretur regulari-
ter ad accusandum per totum tit. de accus. ff.
C. qui accus. non pos. sed hodie non admit-
teretur in regno pars accusans delinquen-
tem, & concludens ad mortem, sed inter-
esse tantum petere debet.

Decimum quintum, non condemnatur
in expensis, licet succumbant. l. si. C. de syn. &
lit. expen. l. in sacris 3. vers. Et quoniã de pro-
xi. sacro. scri. li. 12. Auffer. in q. 6. si procurator
Benedict. in d. verbo, mortuo. in 1. n. 169. l. per hanc
§. si. C. de aduo. diuer. iud. quia ex debito offi-
cij prosequuntur, ideo excusantur. l. mon-
te. C. de delat. lib. 10. ne timore expensarum
ius Regis in defensum dimittant. l. illud. ff.
de per. her. Hipp. in d. §. superest. in practica cri-
minali. [Nec pars ipsis procuratoribus regi-
js condemnatur. arg. illius rub. quod quor-
iuris. vnde cū procurator regius pontifare
prosequeretur criminofum, qui appella-
uerat, & fuerat dictum male appellatum
& bene iudicatum cum expensis, ideo re-
ceptor voluit exigere expensas, delinques
appellauit ad Senatū, qui male iudicatum
pronunciauit, cum non debeantur procura-
tori regio expensæ, cum ipsæ parti non
debeat. arg. c. 1. de iud. in 6.] Nisi quis recepte-
rit eos tanquam priuatos, dum suo abuti-
tur officio, committendo dolum, fraude
vel conculsionem, & tunc potest accipere
eos (vt practicè loquar) in partes formales.
Guido Pape in decis. Delphi. q. 269. denunciatur.
Henricus Boerius in sing. incip. expensæ q. 23. Vel
quando iurisdictionem impediunt eccle-
siasticam, vt fuit prolatum arrestum, anno
1525. vlt. die vel pen. mensis Ianuarij pro E-
pisc. Beluac. contra procuratorem regium
ciuitatis Claremontem en Beauuoyse, vt est
videre inter arresta Auffer. nu. 417. in stylo Parla-
mento. imò si procurator regius vel fiscalis
Episcopi est iunctus cum parte, & succū-
bant, pars ad omnes tenetur expensas. pro-
curator ad nullas, vt fuit dictū in Senatu,
an. 1520. die 16. Aprilis pro magistro Anto-
nio Rebours, adiuncto, contra habitantes
de Terce en Brie, & anno 1542. die 2. Octobr.

Decimum sextum, non tenentur milites
in domo suscipere. l. iubemus. C. de aduo. di-
uers. iudi.

mer. iudi. & ibi Sal. quia illi possent instrumenta regis surripere. Ideo hi in camera debent esse sicut passer solitarius in tecto.

Decimumseptimum, filij eorum si sint sufficientes, ceteris sunt preferendi, ut ibi dem patet. & in l. petitiones. illo tit. & gratis debent admitti ad officia patris, vel ad alia, quod nuper vidi obseruari in filio doctissimi ac facundissimi viri d. Daygua aduocati regij in Parlamento Thololano. Ista enim incitare debent regios aduocatos, ut suos erudiant filios.

Decimum octauum, hi aduocati & procuratores non debent torqueri, tanquam existentes in dignitate. Bar. & Are. in l. a. C. de aduo. diuer. iud. quod in hoc regno Francie non admitteretur, quia delictum omnem honorem excludit. l. i. C. vbi Senator. vel clarissimi. Releuantur tamen in hoc, quia sine magnis iudiciis, & in crimine grauissimo non torquerentur, quam prelumptiones pro se habeant innocentia.

Decimum nonum, quod procurator fisci non debet causam fisci agitare absente aduocato. l. si. C. de aduo. fisci. non intelligitur. §. diuus. & l. si fisci. ff. de iure fisci. Ghilbiel. le R. nulle in tracta. de reser. iusti. lib. 3. c. 8. de aduocato & procuratore fisci, eo quippe datur aduocatus regius, ut consulat procuratori, quid agendum sit, & si eius consilium respueretur, res fisci in irritum cedere posset, imò sententia non valeret absente aduocato, per dictam l. si. vbi Are. not. & in d. l. si fisci. dicitur, nihil esse actum, ideo ex integro cognosci oportere, quod est mentitendum.

Et ideo fuit annullata appellatio procuratoris regij ciuitatis Abianen. qui appellauerat à sententia iudicis, eo quod fuerat elargitas reus, cum consensu aduocati regij, & fuit ei preceptum factum, ut concluderet ad consilium aduocatorum regio- rum anno 1539. die 9. Iunii.

Vigesimalium privilegium est, quod omnibus aduocatis etiam doctoribus, & tempore antiquioribus debent preferri, quia à principe sunt approbati ratione officij. l. 2. & l. restituende. in fi. C. de aduo. diuer. iud. ibi, nam qui à nobis digni iudicati sunt, multo magis in anterioribus sunt iudi-

candi, & debent alij aduocati eos honore, & ipsi alios prosequi, meminisse debet patres quod & filij fuerant. *Shoc autē in auth. incum de appel. cogn. col. 8.* Etiam habet locum in procuratore regio, cum sit magnus magister in Francia. lo. Fab. in §. fi. insti. de excep. & quandoq; non absurde aduocatus nuncupatur, quia aduocato deficere postulat, ut sepius vidi in hoc parlamento. est nobis testis gl. in l. non intelligitur §. diuus Adri- anus. ff. de iure fisci. idem dico in regio aduocato magni consilij, ut etiam iis priuilegiis decoretur, est enim magni consilij Angelus, nec excludo etiā eiusdem procuratorem, filij. cum sit teriaca dicti sacri magni consilij.

Vigesimalium primum, quod à manu principis strenas debent in singulas Ianuarij Calend. recipere. l. laudabile. C. de aduoca. diuerso. iud. vide text. in c. legauit. 37. dist. & in ca. non obseruetis. 26. q. vlti. vbi reprobantur illa dona. ideo hodie non seruatur hoc priuilegiū, quod si forte principi ostenderetur, illud recipere, & eis seruaret.

Vigesimalium secundum, possunt à principe illustri dignitate decorari, & vnus filius illorum, aut alius nomine suo. l. restituende. §. ad hoc. C. de aduoca. diuer. iud.

Vigesimalium tertium, quod non tenentur ad custodiā ciuitatis, nec ad excubias. text. & ibi Bald. in l. sancimus in prima. C. de aduoca. diuer. iud. nisi in subsidium. Are. ibi, post gl. & ex causa necessitatis, ut not. in l. ad instructionem. C. de sacrosanct. eccl. quia satis superque eos vigilare oportet pro causis regis.

Vigesimalium quartum, quia ab omni onere sunt exempti, tam ipsi quam liberi eorum, etiam ante susceptam aduocationem nati. l. aduocatos. & ibi Are. C. de aduoc. an teneant. diuer. iud. etiam à tutela excusantur. l. geour. merre. & ibi Bar. ff. de excusant. §. item diuus. illo tit. in lib. insti.

Vigesimalium quintum, etiam post suum officium finitum vel renunciatum vnā ex suis domibus habent exemptā ab onere imponendorum stipendiorum. text. & ibi Are. in l. rubemus. C. de aduo. diuer. iud. Fallit si propter delictum esset officium ademptū, quia delictum honorem excludit, ut supra dictum fuit.

Vigefimum sextum, non debent agere, vel conueniri, nisi coram p̄fide, id est, coram seneschalo, bailliuo, vel gubernatore. d. l. i. *libemus. & l. petitionem*, sed in hoc Parlamento coram dominis supplicationum sicut consiliarij agunt, & conueniuntur, sunt enim grandi signori.

Salarium quocumq; tempore anni istis est debitum etiam in vacationibus.

Vigefimum septimum est, quia eis salarium debetur, etiam tempore quo non litigant, id est, tempore vacationum, quia per eos non stat. & interim seruiunt regi in consilijs, hoc expressum Card. tradit in clem. statutum q. 6. de ele. in procuratore ecclesie, cui equiparatur procurator regius, quod secus in alijs regis officialibus, vt super hoc extant regis ordinationes.

Pro quibus facit text. iuncta gl. in l. Titius ff. de testa. mili. & in officialibus curie Ro. quod non gaudeant prerogatiuis & priuilegijs, si tempore vacationum non exerceant actu sua officia. *concludit Ioa. Staphile in tracta. de lievis gratie. fol. 106. de prerogatiuis expectantium.* Et fuit dictum in Senatu,

Arrestum Vnum substitutum habet tantu procurator regius.

quod hi procuratores regij non possunt habere, nisi vnum substitutum, contra procuratorem regium castelleti. Idem dico in tempore valetudinis aduersae. *Bar. in l. 1. §. diuus. ff. de varijs & extraord. cogn. doct. in d. l. diem functo.*

Vigefimum octauum, quod a collectis & alijs impositionibus sunt exempti. *l. a. ctiores. & ibi parvus meus Rebuff. C. de exact. tribu. l. 10.* quia postquam laborant pro seruitio reipublice, debent collectam cum seruitio compensare. *l. in reb. is. §. possunt. ff. commod. & in praestacione tributorum laboris & operae ratio habenda est. l. nemo. cu. l. seq. C. de decurio. lib. 10. vide Francis. de Parma in tract. de priuileg. §. ci. q. pen.*

Adire hereditatem an procurator regius possit.

Vigefimum nonum, procurator Caesaris potest hereditatem fisco delatam adire, & est hoc praecipuum in procuratore Caesaris. *l. 1. in §. ff. de offi. procu. C. de far. quamvis in alio procuratore, contrarium statutum sit in l. per procuratorem, quae alias incipit Paulus. ff. de acq. her. & de isto dicit gl. in l. si ff. de as. fueso. quod pari amicis & inimicis potest prodesse: sed aduocati & procuratores fisci & regij multo amicis emolumento esse*

possunt, & inimicis plurimo nocumento, si uelint, salua etiam conscientia, quae omnibus rebus proponi debent, quam tanquam palladium praese habere quilibet, si Christiano nomine vti uelit, debet.

Trigefimum, viri eloquentissimi fisci patroni liberantur a patria potestate per huius adaptionem officij. *l. si. C. de decur. l. 10. quibus enim sub potestate eos dixerit: quomnes homines, etiam per lasciuam delinquentes, sub quadam potestate habere dicuntur: homines vero bene facientes a potestate eorum eximuntur. Na vulgo dicitur, Fac bene, & non timebis iudicem. Ad Ro. 13. & ca. in cunctis. n. q. 3. l. nulli. & ibi parvus meus Rebuff. C. de agenu. in reb. li. 12. Fel. in praemio decret. rex pacificus. col. 1. Iusto enim non est lex posita. 1. ad Tim. 1. c. qui Spiritu Dei aguntur, non sunt sub lege. c. licet. de regula.*

Trigefimum primum, quod hoc nobile munus recipiens a cohortali conditione tam ipsi quam eorum liberi etiam ante officium nati liberantur. *l. 2. C. de aduoc. diuer. iudic.*

Vigefimum secundum, quod ad nullas sportulas in eorum causis tenentur praeter descriptas in d. l. per hanc. §. si. C. de aduoc. diuer. iud. & l. petitiones. §. pro sportulis. ibidem.

Trigefimum tertium, quod si filios ingenuos habeant, eos clarissimorum notariorum inferi consortio, sine quadam suffragij solutione concedit Imperator, in l. laudabile. §. & postquam. C. de aduoc. diuer. iudic.

[Trigefimum quartum, quod in priuilegijs legis datis curiae, aduocati & procuratores comprehenduntur, eo quod sunt de corpore curiae, & ita fuit pronunciatum anno 1416. die 20. Martij, vt indultum de non soluendis collectis datum curiae extendetur ad gentes (vt vocant) regias, & indultum de nominatione consiliariorum & curiae eos comprehendit.] [& reipublicae causa abesse censentur. *l. abesse. cum l. seq. ff. ex quibus causis maio.]*

Vltimum praecipuum, illis est, quod si aduocati vel procuratores fisci iniurijs & depraedationibus quemquam vexent, viui comburendi sunt. *rex. sing. oculo verno conspectus, in l. ruius. §. C. vbi curiae fisco & est melior*

melior iuris secundum Bal. in marg. in verbo *dominus*. in i. q. ratio illius text. est, quia illa delicta redeunt in principis ignominiam, cum à suis officialib. qui alios corrigere, & instare vt corrigantur, debent committantur, vnde dicit text. in cap. *primum*. itaq. 25. dist. quomodo enim potest pates auferre malum de medio eius, qui in delictum simile corruit: quia libertate peccantem corrigere potest: cum tacitus ipse sibi respondeat eadem se admisisse, quæ corripit: debent ergo esse viri omni exceptione maiores, & sine macula, vt possint dicere illud Euangelicum, Quis ex vobis arguet me de peccato? & supradicta decisio est iuri diuino conformis. *Psalm. 119.* Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam? Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus desolatoris. & *Psalm. 131.* Labior labiorum ipsorum oportet eos, cadent super eos carbones, in ignem deiciet eos, &c. nec possunt ipsi aut alii officiales impetrare à rege, vt pena eis remittatur non facta mentione. *l. mancipia. iuncta glo. C. de seruis fugitiuis. D. Ioannes Sainxon. in curia Delfi. pres. in ordi. Turonen. art. 38. in fin. prim. alia priuilegia vobis scribam clarissimi aduocati in ordina. Regis, in quibus vos ephoris, qui erant apud Lacedæmonios, comparo. Interim hæc benigno suscipite animo, & me ipsum vestrum agnoscite.*

oratore suum ad hoc ab eodem Francisco Rege ad nos destinatum, habentem ad hoc specialē a

Casus speciale mandatum requireres.
a *Speciale.* Est ergo hic vnus casus in quo requiritur speciale mandatum, videlicet vt acceptentur constitutiones, seu ordinationes in regno, nempe hoc arduum est, vel vt de nouo fiant. *S. cumque hoc Deo, ibi specialiter in procemio Instit. [S. quibus. in i. constit. C. vbi etiam Bar. not.]*

Acceptatio beneficii mandati exiguntur.
Secundus casus est, in beneficii acceptatione. *gloss. & docto. in clem. vna. in verbo, presenti. de concess. preb. & Rota deci. 323. nota Paul. in antiq. Panorm. & alii. in cap. accedens. de preben. Cardin. in clem. i. quasi. 6. de procurat. per text. in cap. sibi absent. de preben. in 6.*

quia inuito non acquiritur beneficium. *l. inuito. ff. de reg. iur. Ioan. de Selua. in tracta. de benef. in 3. parte. quasi. 55. Bernard. consil. 226. Questum. colum. 2. volum. 3. secundum impress. primam.* [Etiam quia per adaptionem secundi, & acceptationem pacificam vacabunt alia beneficia. *cap. de multa. de preb. extra. execrabilis. eod. titul. Ioan. 22. dicit vt scripsi in tract. nomina. q. 14. n. 94.*

Tertius, in ius super hereditate aduenda specialis esse debet. *l. si quis mihi bona. §. sed vtrum. ff. de acquir. hered.* quia in ea paratur graue præiudicium, vel parari potest propter debita & credita, secundum Angel. ibi, sapiusculæ latet anguis in hereditate.

Quartus, absque speciali mandato in integrum restitutio non conceditur. *l. illud. §. si talis. ff. de minor. [cap. cor. an. de in integr. rest.]* quod est verum, quando principaliter petitur, secus si incidenter. *l. fin. Cod. vbi & apud quem cognitio in integrum restituit. agi de beat. gloss. & doct. in cap. suscitata. de in integr. restit.* quia agitur de retractando factum domini, quod non potest quis facere sine speciali mandato, nisi magna ex causa. *Bal. in d. §. si talis. per l. si hominem. ff. manda. & tres rationes tradit Bald. in d. l. vna. C. etiam per procur. in fin. & in hac in integrum restitutione oportet exprimere causam, & personam: nec sufficit dicere constituo procuratorem ad petendum in integrum restitutionem. *Bar. in l. generali. ff. de ritu nup. Ang. in d. l. si quis mihi. §. sed vtrum, quod declaratur per Bal. & Sal. in d. l. vna. C. etiam per procur. vide tamen Cassad. in decis. i. de procur. & Aufr. in decis. 55. in decis. Tholos.**

Quintus, matrimonium sine speciali mandato vnus pro alio non contrahit, & sine expressione certæ personæ. *c. si de proc. in 6. l. generali. ff. de ritu nupr.* quia de perpetua hominis seruitute agitur. *l. 2. ff. de lib. hom. exhi. & Neufanus in sylua nuptia. quippe sub pulchræ mulieris specie interdum aspidum latet venenum, vt apud coniugatos in cõfesso est, requiritur etiam speciale mandatum in matrimonio spirituali, vt tradunt domin. de Rota deci. 375. fuit dubitatum inquis.*

In hereditate, & in integrum restitutione, & matrimonio speciale mandatum requiritur.

Vigefimus primus, beneficia sine speciali mandato conferri (quia donare est) non possunt. *c. si de off. vica. in 6. & ibi multa ad addi. & in praxi benef. in forma vica. Episcoporum.*

Vigefimus secundus, non potest quis donare bona alterius sine speciali mandato. *l. filiusfam. ff. de don. Fallit in l. cum plures. §. si si de admi. tut. & in aliis casibus de iure expressis.*

Vigefimus tertius, est in proroganda iurisdictione de qua rext. & doct. in cap. cum olim in primo. de off. del. Guido Papa in dec. Delphina. q. 287. statuo.

Vigefimus quartus, procurator non nunciat nouum opus sine speciali mandato. *gloss. in l. de pupillo. §. qui procuratorio. ff. de noui op. num. sed ibidem contrarium tenet Bart. & Iaso. videlicet sufficere generale mandatum.*

Vigefimus quintus, est in denunciacione, quam mulier facere debet, si pregnantem se exstitimet. *l. 1. §. 1. & ibi Barrol. ff. de lib. agno.*

Rescripta sine speciali mandato in impetrari so. leat.
Vigefimus sextus, rescripta ad lites sine speciali mandato impetrari non possunt, alioqui impetrans tanquam falsarius punitur, quia sunt odiosa, & potestati praeiudicant ordinariæ. *c. nonnulli. §. 1. de rescript. illam tamen poenam nunquam vidi in Francia imponi, cum passim sine mandato impetrentur in ea. * Et de consuetudine impetrantur rescripta ad lites, etiam sine mandato, & curia, non solet illam admittere exceptionem defectus mandati: vt doct. dicunt in d. ca. nonnulli. scripti ab iud. in tract. de rescript. in ordin. regu. in 2. romo comment.]*

Vigefimus septimus, instrumenta veritate consumpta transcribi, ac reparari non debent absque speciali mandato. *c. fin. de fid. instrum. Spec. in titul. de procur. §. 1. versic. item opponitur. ibi, vnde in instrumentis, vide in l. notationem. §. instrumentorum. ff. de vers. sig. Et que ibi scripti.*

Vigefimus octauus, in beneficiorum renunciatione Card. in clem. vna. de renunc. col. 1. quia quod nostrum est, sine facto nostro a nobis auferri non potest. *regula, id quod nostrum. ff. de res. iud.*

Vigefimus nonus, ad petendum dispensationem Bald. in l. illud. §. 1. ff. de minor. Panor. in c. innotuit. col. 2. de elect. hoc tamen non vidi seruari, alioqui pueris non impetrarent parentes tot dispensationes, quia non valerent, sed multa per patientiam tolerantur, quæ si venirent ad iudicium, non tollerantur. *c. eon iam dudum. de preb.*

Trigefimus, votum vltimarum sine speciali mandato Papæ commutari non potest. *c. ex multa. de voto.*

Trigefimus septimus, procurator non habens speciale mandatum dominum ratione euictionis defendere non potest. *not. in ca. fin. vt lit. non conest. & ideo curia Parlamenti ordinavit ann. 1323. quod deinceps hi qui volunt euictionem assumere per alium potestatem hanc concedant procuratoribus, sic videlicet, donant & oclroyane audict. procureur plain & special puuoir, & auclorite de faire aduen ou des aduen sans garanti se. Aufr. in stylo Parlamenti in 1. parte. rubr. de dilatio. que datur pro garando, & citari debet ad euictionem dominus, & non procurator. lo. Gal. in que. per Arrest. q. 94.*

Euictio speciale mandati requiritur.

Trigefimus secundus, iudex accusatus post officium depositum non debet discedere, nisi dato procuratore instructo. *l. vna. vers. quod si in tra. G. vt omnes iud. tam ciuili. quam milit.*

Trigefimus tertius, quando Papa vel Rex sibi reseruat quicquam, tunc speciale mandatum exigitur antequam inferior de hoc cognoscere possit. *cap. vt nostrum. de appel. Bal. in d. rub. inst. de his per quos agere poss. dixi in tract. de euoc. in ord. reg. in 1. tom. com.*

Trigefimus quartus, tutor non excusatur per libellos, id est, per procuratorem generalem, per specialem sic exponit gl. in l. excusare. ff. de excus. tut. quauis aliter exponi potest, sed de hoc aliàs. *In meis not. Incorp.*

Trigefimus quintus, idem in alio officio & ad petendum legitimationem. *Bart. in d. l. excusare. & Bald. in rubr. de his per quos agere possu.*

Trigefimus sextus, ad alienandum. *l. se procurator. ff. de condict. indub. nisi res tempore peritura. l. procurator tutorum. ff. de procurat. vel solitam alienationem fecerit. l.*

vel.

Procurator non renunciat appellatio- ni.

vel uniuersorum. ff. de pign. act. Bald. cons. 138. factum in 5. vol. vide eum. cons. 181. et. vol.

Trigesimus septimus, non potest procurator sine speciali mandato appellati- oni renunciare. Bal. in l. fin. §. fi. C. de temp. appel. l. 1. in l. cum procurator ff. de noui ope. nunc. potest tamen habito consilio in curia acquiescere, ut est in ordin. regis videre, & quotidie ita in pract. seruatur, ut abunde irado in ordina. regis vub. de appel. in 3. tom. comm.

Trigesimus octauus, procurator non debet aliquem nomine domini capere, vel relaxare sine speciali mandato. l. non solum. §. si. ff. de procu. sic consuluit Soc. cons. 120. cum in presenti. col. 3. cum seq. in 1. vol. Alexa. consil. 133. circa. in 6. volu. ubi tenet hoc casu valere ratihabitionem, vel generale mandatum cum libera.

Trigesimus nonus, speciale mandatum in absolute petenda requiritur nor. in c. cum desideres. de sent. excom. Barb. cons. 7. visis dubiis. colu. 4. q. 4. volu. 3. Aufr. in decis. Tholo. q. 56. quia poenitentia & confessio non potest fieri per alium. Fel. in c. cum desideres. de sent. excom.

Quadragesimus, procurator non potest opponere crimina, & defectus sine speciali mandato. de. 2. de procur.

Quadragesimus primus, in respondendo positionibus requiritur speciale mandatum. Imol. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. quem refert & sequitur Maria. Soc. cons. 55. praestantissime in fin. vol. 1. scripsi in tract. de respon. per credit. artic. 1. in fin. in 3. tom. comm. in const. reg.]

[Quadragesimus secundus, ad recognitionem schedulae debet speciale interuenire mandatum, ut plene docui in tracta. de chirogr. recogni. in ord. reg. artic. 1. n. 26. in 1. tom. comm.]

Quadragesimus tertius, libri scholasticorum sine mandato speciali alicui non sunt restituendi, nec tradendi. Alber. in l. quia ita §. in fi. ff. ad Treb. & dixi in privilegijs schola. priuileg. u. 4. ubi fusius videre est.]

Quadragesimus quartus, nec venis aetatis impetratur sine speciali mandato. l. 2. C. de his qui ven. aet. imper. scripsi in tracta. [de regestis baptis. art. 1. in 2. tom. comm. in const. reg.]

Quadragesimus quintus, non potest procurator sine speciali mandato ab executione sententiae appellare, quia dominus in poenam incidet. l. ab executione. C. mandatum quorum app. non recip. Aufr. in decisio. ap. Arregh. Tholo. q. 476. si hodie cum per ordinationes incidat in multam sexaginta librarum male appellans.

Quadragesimus sextus, ad accipiendum possessionem beneficii requiritur speciale mandatum, quando illa possessio multum habet iuris, sicut si facti. Aufr. in decisio. Tholo. q. 486. elucidat gl. in c. cum nostris. de cons. pr. ab.

Quadragesimus septimus, idem in diuisione bonorum, nec sufficeret procuratorium ad petendum diuisionem, sed oportet quod inferatur, pour iecter aux loys, opier, & faire autres actes appartenans aux faits de partage, si diuisio sic fiebat, ita iudicauit Senatus, ann. 1543. die 7. Aug. quia diuisio pro alienatione habetur.

Vltimo in omni arduo & ponderoso negotio, & in alijs casib. in quibus reperitur tanta vel maior ratio, requiritur etiam speciale mandatum. loa. Fab. nuncupatum §. procurator. inst. de his per quos agere possunt, quem sequitur Aufr. in stylo parlamentis, in par. rub. de dilat. que datur pro garando. §. non si adornatus. vide gl. in verb. vel alterius, in forma mand. viginti quatuor casus tradit Spec. in tit. de procur. §. a. vers. item opponitur. inter cetera tamen. & gl. in d. c. qui ad agendum, sed non inueni viquam, ita plane deductos, & hic huius finis gl. esto, dum prius dixerimus quando dicatur speciale mandatum: resp. tunc dici, quando ab omni verborum generalitate est extractum, & nominatum concessum. l. Pompo. ff. de proc. l. in l. ma. col. 4. nu. 33. ff. de off. procur. C. et. §. & quamuis mandatum generale cum libera reuoluet speciale ali mandatum. Fallit tamen, ut per l. in l. iurandum quod ex conuentione. colu. & §. de iure iur. & quando requiritur speciale, nec id potest ratificari, ut concludit Laur. Calcan. cons. 77. in Christi. & c. i. col. 2. facit gl. in c. nonnulli in verb. sine speciali. de rescrip.

Nec sufficit generale etiam cum libera. l. si quis mihi. §. a. ff. de acq. heret. Alex. cons.

conf. 133. circa. in 6. vol. [vide in l. non solum. in fi. l. seg. ff. de procura. vbi etiam speciale mandatum requiritur.]

& sufficiens a mandatum accepit.

Sufficiens mandatum quando dicitur.
a Et sufficiens) Tollit ea quæ not. in c. 1. de app. in 6. vbi procurator minus instructus non dicitur habere sufficiens mandatum. Bald. in l. illud §. ff. de imm. nempe quando mentio fit de procuratore intelligitur de legitime constituto, & cum sufficiens mandato. Bald. in l. vna. col. 1. C. etiam per procur. causam in integ. vesti. agi posse. & si primo fuit generaliter constitutus, & is prosequatur causam requirentem speciale mandatum, si postea producat speciale mandatum ante exclusionem productionis, conualidatur iudicium. Bal. in l. falsus. col. 9. vers. ad tertiam. nu. 25. C. de furt. i. deo solent cauti demum scribere practici, talis constituit talem cum ratihabitione gestorum: &c. & dicitur tunc sufficiens, quando per illud potest facere ea quæ sibi mandata sunt arg. eorum que no. in c. cum in cunctis. in princ. de elect. finem huic rub. impono.

De regia ad prelaturas nominatione facienda.

DE eorum d' a fratrum cōsilio, & vnanimi cōsensu, ex certa b nostra scientia, & potestatis plenitudine, e statuimus d & ordinamus, e quod de cætero perpetuis futu-

Huius tituli diuisio.
Hic titulus habet tres partes principales, prima præbet regi nominationem in cathedralibus ecclesiis, ac metropolitanis, certumq; tempus eidem præstituit, intra quod si non nominet, plena erit papæ dispositio. In secunda quæ est, ibi, monasteriis, idem statuit in monasteriis & prioratibus conuentualibus electiuis, ter-

tia, ibi, per præmissa, & ecclesiis habentibus priuilegia eligendi electionem referuat, & hæc sit huius tituli summa. de nominatione regia est text. in c. quod sicut. de electio.

Hic §. 1. sic diuiditur, imprimis prohibet electionem fieri in metropolitanis, & cathedralibus. In secunda parte nominationem regi præbet faciendam de viro qualificato intra certum tempus ibidem præstitutum. In tertia parte duos excipit casus, videlicet quando tempore præstituto nõ prouidit, & quando vacant in curia. In quarta parte annullat electiones factas contra præmissa. In quinta a qualificatione prædicta excipit, regis consanguineos, & alios de quibus, ibi, secunda pars est, ibi, sed illarum, tertia, ibi, alioqui. quarta, ibi, decernentes. quinta, ibi, consanguineis, & sit hoc loco summarij ad istum. §. 1. & cum forma nominationi regie data sit, optimū est ipsius interpretationem facere verbis eius relatis, vt in simili tradit Vlp. in l. item venium. §. præter. ff. de pet. her.

a De eorum fratrum consilio) Et sic papa ardua cum consilio cardinalium explicat rex. in cap. per venerabilem, ver. si difficile, & c. qui filii sunt legitimi, dicitur. 2. supra. eo in verbo de eorum. Idem in episcopo, vt ex consilio canonicorum ardua tractare debeat. c. nouit, & c. quanto de his que fiunt a prel. & quæ dicantur ardua, relinquit arbitrio boni viri. Fel. in c. causam. 1. col. 2. de iud. Imperator etiam in arduis procedit, cum consilio, vt in auct. habita. C. ne filius pro patre, vbi dicitur sic rex debet capere consilium pro rep. sicut pater pro filiis suis. Bal. in ca. intellectu, re debet pro nor. 2. de iure. ur. vbi dicit regem debere tueri salutem Reip. imò quando constitutio regis tangit populum, debet requiri populari consensu, non totius, sed principalis. Nam decuriones, consules, & scabini vocari debent, arg. §. interim. in auct. de defension. col. 3. Bald. expressum in c. quanto. col. 1. de iure. ur. & ideo gentes trium statuum solent conuocari in hoc regno ex consuetudine, licet Imol. in c. si de maiori. dicat sufficere requiri consensum capitanei prouin-